

Forslag

til

Lov for Færøerne om skolelæger.

Fremsat den 4. februar 1960 af *undervisningsministeren*.

§ 1. Ved enhver offentlig skole skal der ved en skolelæge føres kontrol med sundhedstilstanden i skolen og foretages regelmæssig undersøgelse af skolebørnene.

Intet skolesøgende barn kan forlanges undtaget fra skolelægens undersøgelse eller fra den i § 3 omhandlede tuberkuloseundersøgelse, medmindre den pågældende ved hvert skoleårs begyndelse møder med attest fra en praktiserende læge om at være under tilsyn af denne af mindst samme omfang som det skolelægen påhviler.

Børns udeblivelse fra skolelægens undersøgelse betragtes som skoleforsømmelse og behandles i folkeskolen efter de til enhver tid om skoleforsømmelser gældende regler.

Stk. 2. Skolelægen fører samme tilsyn som efter stk. 1 med private skoler — friskoler og private eksamensskoler — i sit distrikt, for så vidt de private skoler ikke godtgør, at der allerede føres betryggende tilsyn med skolerne og børnene efter samme regler som for de offentlige skoler.

De pågældende skolers ret til statstilskud er betinget af, at de underordner sig denne lovs bestemmelser.

Stk. 3. For hjemmeunderviste børns vedkommende kan forældrene forlange, at de undersøges af skolelægen, når de møder på den kommunale skole i skoledistriktet til forud opgivet tid.

Stk. 4. Skolelægen har adgang til alle under hans tilsyn stående skoler og kan forlange sig alle lokaliteter, der benyttes af eleverne, forevist.

§ 2. For hver skolelæge kan der ansættes en skolesundhedsplejerske.

Stk. 2. Hvis en sådan ikke ansættes, kan

anden medhjælp antages til at bistå skolelægen.

§ 3. Skolelægen i samarbejde med tuberkulosestationen drager omsorg for, at der årligt foretages tuberkuloseundersøgelse på alle elever i de under hans tilsyn stående skoler, de til skolerne knyttede lærere og det øvrige ved skolerne ansatte personale.

Stk. 2. Er eleverne ved udgangen af skolen negativt reagerende ved tuberkulinprøven, skal der tilbydes dem gratis calmettevaccination.

§ 4. Den første almindelige undersøgelse af børnene skal finde sted i løbet af det første år, om muligt det første halvår, efter børnenes indskrivning i skolen. Senere undersøgelser foretages i det omfang, som bestemmes ved det i § 9, stk. 4, omhandlede reglement.

Stk. 2. Til støtte for skolelægens undersøgelse af de nyindskrevne børn skal forældrene selv eller deres læge udfylde et spørgeskema til oplysning om sygdomme, som barnet måtte have gennemgået inden dets indskrivning i skolen, samt om sådanne andre forhold, som skønnes at være af betydning for bedømmelsen af barnets sundhedstilstand. Forældrene skal derhos anmodes om at være til stede ved undersøgelsen.

§ 5. Måling og vejning af børnene skal finde sted mindst 1 gang årlig. Kommunalbestyrelsen — for private skolers vedkommende skolens leder — drager omsorg for, at der findes måle- og vejeapparater til brug for de pågældende skoler.

Stk. 2. For hvert skolesøgende barn skal

der føres et helbredskort, hvorpå skolelægens iagttagelser og resultaterne af måling og vejning af barnet indføres.

§ 6. Egentlig lægebehandling er skolelægen uvedkommende. Trænger et barn til lægebehandling, henvises det til en praktiserende læge.

§ 7. Det er en betingelse for ansættelse som skolelæge, at vedkommende har gennemgået et af undervisningsministeriet indrettet kursus i skolehygiejne.

Herfra kan sundhedsstyrelsen meddele dispensation.

§ 8. Skolelægen står under tilsyn af landslægen.

Stk. 2. Skolelægens forhold til embedslægen, herunder med hensyn til kontrollen med de hygiejniske forhold i skolerne og foranstaltninger til bekæmpelse af epidemiiske sygdomme, fastsættes af sundhedsstyrelsen efter forhandling med undervisningsministeriet.

§ 9. For lagtingets gymnasieskole træffer landsstyret de fornødne bestemmelser om gennemførelsen af skolelægetilsynet.

Stk. 2. I Tórshavn træffer kommunalbestyrelsen foranstaltning til ordning af skolelægetilsynet ved skolerne i kommunen og ansætter det fornødne antal skolelæger, for så vidt kommunen ikke ved overenskomst med Færøernes skoledirektion har sluttet sig til en af denne truffet fællesordning.

Stk. 3. For landkommunerne træffer Færøernes skoledirektion en fællesordning af skolelægetilsynet ved skolerne og ansætter det fornødne antal skolelæger. En sådan ordning omfatter samtlige landkommuner, dog således at undervisningsministeriet under særlige omstændigheder kan tillade, at en kommune har sin særlige skolelægeordning. Kommunalbestyrelsen drager omsorg for den nærmere gennemførelse inden for hver kommune af den af skoledirektionen fastsatte ordning vedrørende skolelægetilsynet.

Stk. 4. Ordningen af skolelægetilsynet — herunder honorarer til skolelægen — fastsættes ved et reglement, der skal godkendes

af undervisningsministeriet efter indhentet erklæring fra sundhedsstyrelsen.

For Tórshavns kommune udarbejder skolekommissionen udkast til reglementet efter indhentet erklæring fra lærerrådet og landslægen og forelægger det for kommunalbestyrelsen.

For landkommunernes vedkommende udarbejder skoledirektionen reglementet efter indhentet erklæring fra landslægen.

Stk. 5. Antagelse af skolelæger og skolesundhedsplejersker skal godkendes af sundhedsstyrelsen.

§ 10. Udgiften ved skolelægeordningen påhviler for lagtingets gymnasieskole landskassen, for Færøernes mellem- og realskoles vedkommende Færøernes skolefond, og for de kommunale og de private skolers vedkommende, der ikke i henhold til § 1, stk. 2, er undtaget fra det offentlige skolelægetilsyn, den pågældende kommune, for andre private skolers vedkommende påhviler udgiften skolen selv.

Stk. 2. Som tilskud til udgifterne ved skolelægeordningen yder staten 50 pct. af udgiften.

Statens tilskud kan dog ikke beregnes i forhold til et højere beløb end et årligt beløb pr. person på 5 kr. + et tillæg, svarende til det til enhver tid gældende procenttillæg til honorarer til statstjenestemænd, hvis der som skolesundhedsplejerske er ansat en af sundhedsstyrelsen godkendt autoriseret sygeplejerske; 4 kr. + nævnte tillæg årligt pr. person, hvis der er antaget anden medhjælp for skolelægen; 3 kr. + nævnte tillæg årligt pr. person, hvis ingen medhjælp antages.

Uanset de anførte maksimumssatser kan der, når der som skolesundhedsplejerske er ansat en af sundhedsstyrelsen godkendt sygeplejerske, der har gennemgået kursus for sundhedsplejersker ved Århus universitet, ydes statstilskud med halvdelen af udgiften til skolesundhedsplejerskens lønning. På tilsvarende måde kan der ved kombinerede spædbørnssundhedsplejerske- og skolesundhedsplejerskeordninger ydes statstilskud med halvdelen af udgiften til den på skolelægeordningen faldende del af sundhedsplejerskens lønning, befodrings- og beklædningsgodtgørelse samt bidrag til pensionering og eventuelt honorar til lægetil-

syn med de under ordningen ansatte sundhedsplejersker.

Stk. 3. Der tillægges landslægen for hans virksomhed med skolelægetilsynet et årligt bestillingstillæg af 10 øre + det i stk. 2 nævnte tillæg for hvert under ordningen hørende barn på Færøerne, dog ikke over 1 200 kr. + tillæg årligt. Beløbet afholdes af statskassen.

Det nævnte bestillingstillæg ydes dog ikke landslægen for de under ordningen hørende børn, for hvilke han tillige er skolelæge.

Stk. 4. Bruttoomkostningerne ved skolelægeordningen udredes af landskassen, der efter finansårets udgang får halvdelen refunderet af statskassen, medens den

anden halvdel refunderes af kommunerne — for Færøernes mellem- og realskole af Færøernes skolefond — i forhold til antallet af de skolebørn i kommunen, der omfattes af skolelægeordningen.

§ 11. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med sundhedsstyrelsen de nærmere bestemmelser vedrørende gennemførelsen af nærværende lov.

Stk. 2. Samtlige skemaer og protokoller, der anvendes ved skolelægetilsynet, skal godkendes af sundhedsstyrelsen.

§ 12. Denne lov træder i kraft den 1. april 1960. Den skal være gennemført i alle kommuner inden den 1. april 1962.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ifølge § 13 i lov nr. 413 af 12. juli 1946 om skolelæger gælder loven ikke for Færøerne, men det udtaltes i bemærkningerne til lovforslaget, at sagen til sin tid burde forelægges for lagtinget, der da kunne fremkomme med forslag om en skolelægeordning på øerne.

I 1953 udarbejdede landslægen på Færøerne et udkast til en skolelægelov for Færøerne, der i hovedsagen byggede på skolelægeloven af 12. juli 1946, og på grundlag heraf fremsatte Færøernes landsstyre i 1957 for lagtinget forslag til lov for Færøerne om skolelæger. Forslaget blev i 1958 vedtaget af lagtinget og med landsstyrets anbefaling af rigsombudsmanden på Færøerne fremsendt til undervisningsministeriet med indstilling om, at der fremsattes forslag til rigslov i overensstemmelse med lagtingets vedtagelse.

Da der ikke i det af lagtinget vedtagne forslag var taget hensyn til de ved lov nr. 117 af 12. april 1957 gennemførte ændringer af skolelægeloven af 12. juli 1946, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 3. oktober 1957 af lov om skolelæger, henstillede undervisningsministeriet — efter forud indhentet erklæring fra sundhedsstyrelsen — at der inden lovforslagets fremsættelse foretoges nogle ændringer i forslaget, således at dette førtes à jour med den reviderede danske skolelægelov. Efter at sagen på ny havde været forelagt landslægen og Færøernes landsstyre til erklæring, har rigsombudsmanden nu indstillet, at lovforslaget med de af undervisningsministeriet foreslåede ændringer samt en af landslægen foreslået ændring

af bestemmelsen i forslagets § 4, stk. 1, gennemføres som rigslov.

Af de i det fremsatte lovforslag foreslåede bestemmelser svarer §§ 1-7 til de tilsvarende bestemmelser i den danske skolelægelov, medens §§ 8-12 i lovforslaget svarer til §§ 9-13 i den danske lov.

Med hensyn til de enkelte bestemmelser i lovforslaget bemærkes følgende:

Til § 1.

De heri foreslåede bestemmelser er i hovedsagen enslydende med bestemmelserne i § 1 i den danske skolelægelov. De af skolelægeordningen omfattede offentlige skoler er lagtingets gymnasieskole, der drives og bekostes af det færøske hjemmestyre, Færøernes mellem- og realskole i Tórshavn samt de kommunale skoler.

Til § 2.

Det er tvivlsomt, om man noget sted på Færøerne vil kunne ansætte en sundhedsplejerske med skole-sundhedspleje som eneste opgave. Derimod vil det sikkert mange steder være muligt at knytte en autoriseret sygeplejerske til skolelægevirksomheden, f. eks. en lokal menighedssygeplejerske. Da det må tillægges stor betydning, at der åbnes mulighed for at ansætte anden medhjælp for skolelægen på steder, hvor sygeplejeuddannet personale ikke findes, foreslås det i stk. 2, at også anden medhjælp kan antages til at bistå skolelægen. Antagelse af anden medhjælp skal ikke godkendes af sundhedsstyrelsen.

F. t. l. for Færøerne om skolelæger.

Til § 3.

Overlægen ved den færøske tuberkulosestation har hidtil forestået og udført al tuberkulosekontrol af de færøske skolebørn samt calmettevaccination af børnene, men man finder det rigtigst, at skolelægerne på Færøerne — ligesom i det øvrige rige — medinddrages i dette arbejde. De nærmere regler herom fastsættes i det i § 9, stk. 4, omhandlede reglement.

Til § 4.

Under hensyn til de ofte meget vanskelige rejseforhold på Færøerne har man efter landslægens forslag i stk. 1 foretaget den ændring i forhold til den tilsvarende bestemmelse i den danske lov, at den første almindelige undersøgelse af børnene skal finde sted i løbet af det første år, om muligt det første halvår, efter børnenes indskrivning i skolen. Senere undersøgelser af børnene vil kunne foretages hvert år på de steder, hvor der bor en læge, medens der næppe vil kunne foretages mere end én undersøgelse hvert 3. år på de steder, hvor der ikke bor en læge. Bestemmelsen i stk. 2 er enslydende med den tilsvarende bestemmelse i den danske lov.

Til §§ 5-7.

Disse bestemmelser er enslydende med de tilsvarende bestemmelser i den danske lov og giver ikke anledning til særlige bemærkninger.

Til § 8.

Skolelægen skal stå under tilsyn af landslægen, der er den eneste embedslæge på Færøerne. Det er hensigten, at landslægen skal virke som skolelæge i Tórshavn og i de nærmestliggende bygder. Uden for Tórshavn skal kommunelegerne ansættes som skolelæger i deres respektive distrikter. De nærmere regler herom fastsættes i det i § 9, stk. 4, omhandlede reglement. Da der ikke skønnes at være anledning til at ansætte en skoleoverlæge på Færøerne, har man udeladt de i den danske lov i § 9, stk. 2, jfr. stk. 3, 2. afsnit, herom optagne bestemmelser.

Til § 9.

Lagtingets gymnasieskole er en under det færøske hjemmestyre hørende institution, der ikke står under tilsyn af Færøernes skoledirektion. Som følge heraf foreslås det i stk. 1, at landsstyret træffer de fornødne bestemmelser om gennemførelsen af skolelægetilsynet for denne skole.

De øvrige bestemmelser i § 9 svarer til bestemmelserne i § 10 i den danske lov, således at man alene har foretaget de ændringer og afvigelser, der følger af forholdenes forskellighed. Da der ikke findes

en særlig øvelsesskole ved Færøernes seminarium, har man ikke optaget en til den danske lovs § 10, stk. 4, svarende bestemmelse.

Til § 10.

Lagtingets gymnasieskole drives for det færøske hjemmestyres midler, jfr. bemærkningerne til § 1. Det foreslås derfor, at udgiften ved skolelægeordningen for denne institution påhviler landskassen. For Færøernes mellem- og realskole foreslås det, at udgiften påhviler Færøernes skolefond, der danner det økonomiske grundlag for denne skole. For de kommunale og de private skolars vedkommende, der ikke i henhold til § 1, stk. 2, er undtaget fræ det offentlige skolelægetilsyn, skal udgiften påhvile den pågældende kommune og for andre private skolars vedkommende skolen selv, jfr. de tilsvarende bestemmelser i den danske lovs § 11, stk. 1.

I § 10, stk. 2, foreslås det i overensstemmelse med hovedreglen i den danske lov, at staten som tilskud til udgifterne ved skolelægeordningen yder 50 pct. af udgiften. Man finder det rigtigst, at denne tilskudsregel gælder for samtlige de af skolelægeordningen omfattede offentlige og private skoler på Færøerne, herunder også lagtingets gymnasieskole, selv om staten ikke i øvrigt yder tilskud til denne skoles udgifter. Bestemmelserne i § 10, stk. 2, 2. og 3. afsnit, er enslydende med de tilsvarende bestemmelser i den danske skolelægelovs § 11, stk. 2, 2. og 3. afsnit, således som disse bestemmelser blev ændret ved lov nr. 117 af 12. april 1957.

I § 10, stk. 3, foreslås det, at der tillægges landslægen et bestillingstillæg for hans virksomhed med skolelægetilsynet. Da landslægen er dansk stats-tjenestemand, foreslås det, at udgiften ved det nævnte bestillingstillæg afholdes af statskassen, jfr. den tilsvarende bestemmelse i den danske lovs § 11, stk. 3, om amtslægernes bestillingstillæg. Det nævnte bestillingstillæg ydes dog ikke landslægen for de under ordningen hørende børn, for hvilke han tillige er skolelæge, jfr. herved bemærkningerne til § 8.

I § 10, stk. 4, foreslås det, at bruttoomkostningerne ved skolelægeordningen udredes af landskassen, der efter finansårets udgang får halvdelen refunderet af statskassen, medens den anden halvdel refunderes af kommunerne — for Færøernes mellem- og realskole af Færøernes skolefond — i forhold til antallet af de skolebørn i kommunen, der omfattes af skolelægeordningen. Den foreslåede fremgangsmåde vedrørende udredelse og refusion af udgifterne ved skolelægeordningen anses for praktisk og hensigtsmæssig for Færøerne, hvor der

ikke findes nogen skolefond for de kommunale skoler.

Landslægen har på grundlag af antallet af skolebørn, der vil blive omfattet af den foreslåede ordning, foretaget nogle beregninger af de forventede udgifter ved lovens gennemførelse. Ifølge disse beregninger vil de årlige udgifter, hvoraf statskassen ifølge lovforslaget skal refundere halvdelen, med det nuværende honorartillæg på 115 pct. andrage mellem ca. 45 000 kr. og ca. 60 000 kr., idet størrelsen af den samlede udgift vil afhænge af antallet af undersøgelser i løbet af skoletiden og af, hvilken skolelægemedhjælp der ansættes.

Til § 11.

Denne bestemmelse er enslydende med den tilsvarende bestemmelse i § 12 i den danske lov og giver ikke anledning til særlige bemærkninger.

Til § 12.

Det foreslås i denne bestemmelse, at loven træder i kraft den 1. april 1960, og at den skal være gennemført i alle kommuner inden den 1. april 1962. Man har ikke anset det for påkrævet, at der optages en bestemmelse om tidspunktet for lovens revision.